

СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ НОМІНАЦІЇ УПОДІБНЕННЯ

Свтухова О., студ.гр. ПР-41

Лексичний запас будь-якої мови світу є невичерпним джерелом, що збагачує наше мовлення різноманітними образами, надає певного забарвлення, робить його жвавим та цікавим. Властивість системи лексики постійно поновлюватися потребує ретельної уваги лінгвістів, є цікавою для вивчення як у теоретичному, так і в практичному планах.

Актуальність обраної теми визначається загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень до вивчення мовних явищ з точки зору антропоцентричного підходу до них і до вивчення мовних одиниць з точки зору взаємодії контекстуального та лексичного значень слова. В сучасних лінгвістичних дослідженнях приділяється велика увага проблемі метафори, вивчення якої охоплює різні сфери знання.

Перше визначення термінові "метафора" дав Арістотель: "Метафора - перенесення слова зі зміною значення з роду у вид, з виду в рід, або з виду у вид, або за аналогією". Раєвська Н.М. визначає метафору як глибоку семантичну трансформацію слова, що виходить далеко за межі його основного семантичного ряду: *cold reason, iron will, gilded youth*.

Перенесення значення відіграє суттєву роль у нашій здатності надавати мовленню різноманітності, «забарвлення» темі або її оцінці, більш точно передавати інформацію. Метафора зачіпає такі ж види контексту, що й абстрактне мислення. Найважливішим є те, що обидва предмети лише мають володіти певною суттєвою спільною ознакою, а неважливі чи другорядні риси мають виключати одна одну.

Досить вдалим є визначення І. Р. Гальперіна, який говорить, що метафора є відношенням предметно-логічного та контекстуального значень, що засноване на схожості ознак двох понять. Метафора є відношенням предметно-логічного та контекстуального значень, що засноване на схожості ознак двох понять. Предметно-логічне значення являє собою постійну й стійку семантичну структуру слова на даному етапі розвитку лексичної системи мови. Проте багато слів у зв'язку з певними умовами використання, набувають у контексті таких значень, які не входять до їхньої семантичної структури. Ці значення виникають на певний випадок, мають перехідний характер і можливі лише в умовах даного контексту. Вони називаються контекстуальними.

Свої приклади метафора черпає з кожної сфери людської діяльності, з наших знань та уяви. Метафора постає не тільки як

ефективний стилістичний, а й як звичайний мовний засіб випадкової деномінації, що робить її одним із чудових способів відображення образної дійсності; вона також є ефективним семантичним засобом посилення експресивних можливостей мовлення, яке за допомогою неї набуває жвавості та виразності. Аналогія, на якій базується метафоричне перейменування, може стосуватися будь-якої риси об'єкта мовлення: кольора, форми, характеру руху, швидкості, величини та всього, що вказує на подібність.

До числа стилістичних прийомів у певній мірі близьких до метафори відноситься порівняння (*simile*). Сутність цього стилістичного прийому розкривається самою його назвою. Два поняття, що звичайно відносяться до різних класів явищ, порівнюються між собою за якою-небудь однією з рис, причому це порівняння одержує формальне вираження у вигляді таких слів, як: *as, such as, as if, like, seem* та *in: as bright as a button, drunk as a lord, fit as a fiddle, to swim like a duck, to work like a horse.*

Порівняння і метафора розрізняються не тільки структурно, але і семантично. Порівняння семантично є більш визначеним: по-перше, воно вказує на ознаку подібності, в той час як метафора цю ознаку тільки імплікує, і, по-друге, порівняння вказує на перехідну, навіть не випадкову ознаку, а метафора - на постійну. Тому багато вчених ідентифікують метафору як приховане порівняння. Можна також виділити взаємозамінюваність даних стилістичних прийомів: метафора зазвичай може бути розширена до порівняння, а порівняння – звужене до метафори. Це вказує на одну з основних відмінностей між цими двома стилістичними засобами: те, що лише мається на увазі у метафорі, чітко виражається у порівнянні. Проте не зважаючи на ряд функціональних, структурних та семантичних розбіжностей обидва дані мовних засоби відображають той факт, що слова змінюються у значенні в процесі порівняння.

Отже, метафора – це перенесення назви, що базується на спільній схожості між двома об'єктами. У свою чергу порівняння являє собою образне протиставлення двох несхожих предметів, що належать до різних класів. У метафорі ототожнюються два різних об'єкта на основі наявності у них однієї спільної характеристики. У порівнянні ж два предмети порівнюються на базі схожості певної якості.

Бондаренко Ю.С., викладач